

VNB-dag, Amersfoort, Flint, zaterdag 13 januari 2018

Evangelie: Joh. 2,1-11

Jezus begint Zijn openbare leven rond Zijn dertigste op een feest, een bruiloftsfeest te Kana, waaraan Hij samen met Zijn moeder Maria deelneemt. Zijn moeder en Hij zijn aanwezig bij de dingen van ons leven. Terwijl de Islam gelooft in een God die volstrekte afstand houdt tot de mens en de wereld, gelooft het christendom in een God die zich door de menswording van Zijn Zoon onderdompelt in ons bestaan. Hij deelt al onze ervaringen, de vreugden, maar ook de pijn en het verdriet: als Hij wordt afgewezen door Zijn eigen volk, verguisd, vervolgd en uiteindelijk gedood aan het kruis. De afwijzing en verwerping door medemensen is het ergste wat ons kan overkomen, erger dan lichamelijke pijn, ziekte of angst.

Dat Zijn openbare leven juist begint bij een bruiloft, is geen toeval. De verhouding tussen Jahwe en het volk Israël wordt beschreven als een huwelijk: met God als de bruidegom en het volk Israël als de bruid. Een huwelijk dat Israël veel goeds bracht. Maar het volk was een bruid die Hem niet altijd trouw was en Hem meermaals afwees en verwierp.

De verhouding tussen Jezus en Zijn Kerk wordt ook beschreven als een huwelijk: met Jezus als de bruidegom en de Kerk als de bruid. Maar de christenen zijn geen haar beter dan de Joden. Want ook de christenen waren en zijn vaak ontrouw. De verhouding tussen Jezus en ons is daadwerkelijk als die van een huwelijk: 'for better and for worse', voor goede en kwade dagen. Maar Jezus van Zijn kant blijft trouw. En van de Kerk is er maar ééntje die Hem altijd en overal trouw is gebleven: Zijn moeder Maria, de bruid van de Heilige Geest.

Op het uur dat het huwelijk tussen Jezus en Zijn Kerk wordt gesloten, bij Zijn kruisdood, is zij als een van de weinige getrouwen aanwezig. Op Paaszaterdag, als hij gestorven is en in het graf ligt, is zij de enige die in Hem blijft geloven. Zij is nooit tot zonde vervallen, ook niet tot de zonde van ongeloof, in tegenstelling tot de apostelen en de andere leerlingen, op Paaszaterdag na de kruisdood van Jezus. Dit is een van de voornaamste redenen waarom de Kerk al sinds de tijd van Karel de Grote de gedachtenis van Maria op zaterdag viert, zoals wij nu ook doen.

Jezus en Maria zijn niet alleen aanwezig als wij feest vieren, als met Kerstmis de Krönungsmesse van Mozart wordt gezongen of het Halleluja van Händel met Pasen. Zij zijn ook aanwezig op kwade dagen, bij tegenslag, rampspoed. Dat blijkt ook tijdens de bruiloft van Kana.

Op een gegeven moment dreigt de wijn op te raken. Zo'n huwelijksfeest bij de Joden in die tijd duurde een week en er kwamen gasten van het dorp en de wijde omtrek. Het bruidspaar legde bij zo'n feest de basis voor de latere relaties in hun leven: met mogelijke werkgevers, werknemers, klanten, zakenrelaties of gewoon vriendschapsrelaties. Het opraken van de wijn vóór het einde van het bruiloftsfeest, zodat niemand meer het glas kon heffen, zou het echtpaar een deuk in de relaties met hun omgeving hebben opgeleverd die ze in de rest van hun huwelijksleven moeilijk te boven zouden zijn gekomen. Dat zou een ramp zijn geweest met verstreckende gevolgen.

Maar wanneer alles zich ten kwade dreigt te keren, lopen Jezus en Maria niet weg, omdat ze daar niets mee te maken willen hebben. Integendeel, ze blijven. Meer nog, ze trekken zich het lot van dat jonge bruidspaar aan. En Jezus doet dat op een bijzondere manier. Hij doet het zelfs voordat zijn uur, dat wil zeggen het moment van Zijn kruisdood en verrijzenis, is aangebroken.

En dat doet hij op verzoek van Zijn moeder, die hier optreedt als voorspreekster voor het bruidspaar bij haar Zoon. Het woord 'vrouw' waarmee Hij haar aanspreekt komt op ons wellicht vreemd en afwijzend over, maar u moet hier denken aan het ouderwetse Nederlandse woord 'Vrouwe', dat eerbied uitdrukt. Het lijkt bijna alsof Jezus het verzoek van Zijn moeder eigenlijk liever geweigerd zou hebben. Maar dat gebeurt met opzet: Zo wordt duidelijk gemaakt dat het initiatief van wat Jezus doet, uiteindelijk van God uitgaat en niet van mensen.

Maar Jezus luistert wel degelijk naar de voorbede van Zijn moeder en willigt haar verzoek ook in. Daarom zegt Maria vol vertrouwen tot de bedienden:

“Wat Hij u ook zeggen zal, doet dat.”

Wat Jezus vraagt, mag vreemd overkomen, namelijk om die waterkruiken, bedoeld voor reinigingsrituelen, met water te vullen. Maar Hij verandert dat water in de heerlijkste wijn die de tafelmeester ooit geproefd had. Jezus weet het kwade niet alleen weg te nemen, maar er iets veel beters voor in de plaats te geven.

De wijn van de bruiloft van Kana verwijst naar het sacrament van de Eucharistie, waarin Jezus de gastheer is en zorgt voor de heerlijkste gaven: brood wordt Zijn Lichaam, wijn wordt Zijn Bloed. Onder deze gaven is Hij onder ons en met ons, 'for better and for worse', in goede en kwade dagen, in Zijn lijden en dood, maar ook in Zijn verrijzenis. En Zijn moeder is daarbij aanwezig als onze belangrijkste voorspreker.

De wijn wijst ook vooruit naar datgene waarvan de Eucharistie het onderpand is, het gastmaal van het eeuwige leven. Waarin we – als we Jezus volgen – voor altijd bij Hem zijn, altijd 'for better', altijd in goede dagen. En wie ook dan niet ontbreken zal, is zij die zich in 1858 achttienmaal liet zien aan Bernadette Soubirous in haar hemelse heerlijkheid: Maria, de moeder van God. Amen.